

Rohumaade majandamisvõtete ja liigirikkuse säilitamise strateegiad

Kristiina Märs

Smartfor OÜ- põllumajandusnõustaja

Eesti Maaülikool- taimekasvatuse peaspetsialist

Setomaa Wagyu OÜ- veisekasvataja

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Väärtuslikud püsirohumaad

Mis on väärtuslik püsirohumaa?

Väärtuslik püsirohumaa on ala, mida on püsirohumaana hooldatud vähemalt ligi kümme aastat ja kus on hakanud aegamööda kujunema looduslik **niidutaimestik**. Selline ala võib ökoloogilise seisundi poolest sarnaneda lausa pärandniiduga ning täita **elurikkuse ja rohekoridoride** loomises olulist osa.

KAS SINU ROHUMAA VASTAB VÄÄRTUSLIKU
PÜSIROHUMAA KRITEERIUMITELE?

Rohumaa võib kvalifitseeruda
väärtuslikuks püsirohumaaks, kui

- maad ei ole viimasel ajal küntud, väetatud ega uuendatud ning
- vähemalt viimased kümme aastat on maad niidetud või karjatatud.

Rohumaa ei saa kvalifitseeruda
väärtuslikuks püsirohumaaks, kui ala on

- lühiajaliselt või intensiivselt majandatav;
- kasutusel põllukultuuri kasvatamiseks või
- registreeritud õuealana.

- juba liigitatud pärandniiduks.

Natura 2000 alal
asuv pärandniit

Toetus: NIIT

PÜSIROHUMAAD

- 2024 aastal 204 058 ha
- 2025 aastal 273 848 ha
- Saak? (Statistika ameti järgi 2025 aastal siloks/haljassöödaks 5-30 t/ha)- see teeks **ca 1,3 miljonit tonni silona.**
- **Minu hinnangul on Eestis püsirohumaad väga alakasutatud ja kaotsi läinud ressurss.**

Kahte head kahjuks korraga ei saa!

Kõrge toiteväärtusega sööta loomadele ning kõrget loodusväärtust

- **Ideaalses maailmas võiks liigirikkad püsirohumaad hoida nõ puutumatuna (ülesharimata/uuendamata, väetamata, herbitsiidideta) ning kasutada neid karjatamiseks.**
- **Karjatades jälgida- keda ja kuidas.**
- **Liigirikaste rohumaade arvelt võiks võtta teistelt püsirohumaadelt rohkem saaki söödana (hein/silo).**

06.03.2025 vestlusõhtu tootjatega püsirohumaade teemal

FARMERITE VESTLUSÕHTU: Püsirohumaad

Kas teadsid, et aastal 2024 oli Eestis sööda
tootmiseks 204 058 ha püsirohumaid?

Kas oled mõelnud, kuidas püsirohumaadelt maksimumi võtta?

Tule ja aruta asja Farmerite Vestlusõhtul **6. märtsil** kell **16:00**
Maaülikooli Metsamajas Põllumajandus- ja keskkonnainstituudis
(Kreutzwaldi 5, Tartu)

Palun registreeru aegsasti (kristiina.mars@gmail.com), sest
vestlusgrupist saab osa võtta maksimaalselt 10 farmerit.

Vestlusõhtut viib läbi Kristiina Märs - Maaülikooli PKI Taimekasvatuse peaspetsialist
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja siloekspert
Smartfor OÜ põllumajandusnõustaja

MINU SOOME KOGEMUS SUVI 2024

Fotol on 50 aastat vana
püsirohumaa, millel karjatakse
piimalehmi ning tehakse silo.

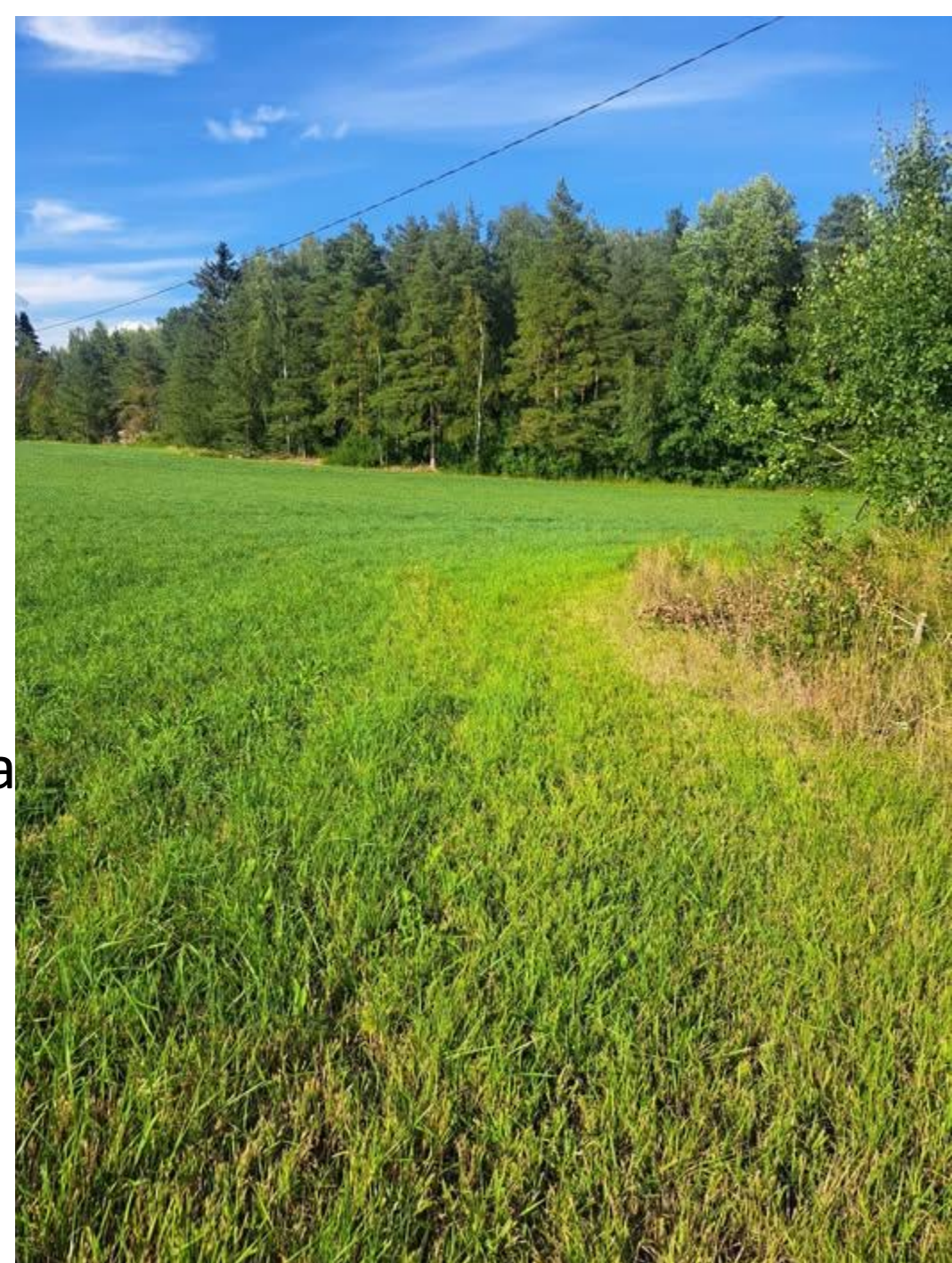
Soomlaste jaoks oluline:

- Täiendkülv
- Püsirohumaa tihedana hoidmine
- VÄETUS

Püsirohumaalt on äsja tehtud 2.niide.

- Kui tundub, et rohumaad hakkab hõredaks jääma, pannakse seemet juurde (ca 5-15 kg).
- Sellele rohumaale tehti täiendkülv 2 aastat tagasi.
- Lisaks aitab rohumaad taimiku tihedana hoidmine vähendada umbrohtumust (võilill)
- Kui vana püsirohumaad on ilusa tiheda taimikuga ning võilillest puhas, ei ole kahju ka sinna väetist panna ja taimi toita.

Söödatootmise efektiivsemaks muutmine

Vedelsõnnikuga väetamise mõju rohumaaale kolmanda niite eelselt

Interreg Co-funded by the European Union

Central Baltic Programme

Sustainable Silage

Väetamine 28.juuli (25 m³/ha)
Proovid 15.august

Analüüsi nr.	1133 Haljasmass	1134 Haljasmass
	Mereranna PÜ	
Hoidla	Lägaga	Ilma
Kuivaine, %	28,4	37,0
Sööda kuivaines:		
Toorproteiin, %	28,3	16,3
Toortuhk, %	7,6	7,1
Toorkiud, %	25,2	29,2
Toorrasv, %	4,5	3,9
N-ta e-a., %	34,4	43,5
NDF, %	59,6	59,9
ADF, %	28,7	31,2
Kaltsium, g/kg	6,8	6,3
Fosfor, g/kg	3,5	2,7
Kaalium, g/kg		
Mäletsejatele		
Metaboliseeruv energia, MJ/kg	10,5	10,1
Metaboliseeruv proteiin, g/kg	92	82
Vatsa proteiini bilanss, g/kg	124	23
Orgaanilise aine seeduvus, %	65	66

VEDELSÕNNIKUGA

VEDELSÕNNIKUTA

Kevadel juurekava
hindamine ja
vajadusel
sügavkobestamine

Kui hästi tunneme oma rohumaad?

Praktiline farmerite vestlusõhtu 12.08.2024

06.03.2025 Farmerite Vestlusõhtul osalenud
Kure Mõisa katsetus püsirohuma täiendkylviga

Eesti Maaülikooli ja METK-i rohumaa viljeluse ja söödatootmise valdkonna tegevused aastal 2025

1. Uute liblikõieliste sortide kasutamine rohumaa segudes (3 x 12 kuud)

Uuringu eesmärgid: Selgitada, kas laialehelised valge ristiku sordid tagavad kvaliteetsema ja pikaajalisema liblikõielise taimiku võrreldes punase ristikuga. Lappkatsed rajatakse METK Jõgeva teadus- ja aretuskeskuses ning EMÜ Rõhu katsejaamas. Lisaks rajatakse tootjate juurde

2. Püsirohumaa uuendamise võimalused kasutades otsekülvi tehnoloogiat (2 x 12)

Uuringu eesmärk: täiendada püsirohumaa renoveerimise tehnoloogilisi võtteid, tõstes seeläbi püsirohumaadelt toodetava sööda kvaliteeti, vähendada tootja kulusid ja süsiniku heidet ning aidata kaasa mulla tervise hindamiseks teaduslikult põhjendatud indikaatorite väljatöötamisele. Katsepõllud rajatakse Kõljala Põllumajandusühistusse ja Jõgevamaa tootja rohumaaale.

3. Orgaaniliste- ja mineraalväetiste mõju söödamaisi arengu kiirusele ning kvaliteedile (2x12 kuud).

Maaülikooli ja METKi püsirohumaatäiendkülvikatse Kõljala POÜ-s (17. aprill 2025)

6.mai 2025

22.mai 2025

1. juuni 2025

1. juuni 2025

Rohumaa botaanilise koostise määramine Maaülikooli laboris

3. Juuli 2025

9.juuli 2025

10.september 2025

Täiendkülv püsirohumaa
kamarasse aprillis
Punane ristik+kõrrelised
Külvik: Underhaug

Täiendkülv püsirohumaa
kamarasse aprillis
Punane ristik+kõrrelised
Külvik: Vredo

Kontrollala
Täiendkülv ei tehtud

PÜSIROHUMAA TÄIENDKÜLVI KATSE

Glüfosaat augustis ning kaks
nädalat hiljem rohumaa külv.

Tulemusi peab veel ootama...

Väldi nendest taimedest silo tegemist:

- Tulikas- loomadele suures koguses mürgine (eriti madala kuivainesisalduse juures). Sellised rohumaad teha pigem heinaks.
- Nõges- antimikroobse toimega ning võib hävitada silo fermentatsiooni juhtivad piimhappebakterid. Silo rikneb.
- Naistepuna- verd vedeldava toimega ning taimsed ekstraktid pääsevad eriti esile madala kuivaine juures. Poegimise eelselt söötes võib loomadel probleeme tekkida.

Täna kuulamast
ning edukat 2026
taimekasvatuse
hooaega kõigile!

kristiina@smartfor.ee

+372 53467757

